

Bestuurlijke informatiebrief aan de Verenigde Vergadering van waterschap Hollandse Delta

Nummer: 2026-12
Datum: 9 juni 2026
Onderwerp: Stand van zaken realisatie ALMGOS

Aanleiding

Binnen het project ALM Goeree-Overflakkee en Spijkenisse (ALMGOS) is op 10 februari 2026 opdracht verstrekt voor rwzi Spijkenisse. De volgende voorziene stap was het ontvangen en beoordelen van de aanbiedingen voor de overige vijf zuiveringen. Voor vier van deze vijf zuiveringen zijn in maart 2026 aanbiedingen ontvangen van de aannemers. Uit zowel de eerder ontvangen aanbidding als de huidige aanbiddingen blijkt dat voor alle zuiveringen sprake is van een substantiële kostenstijging ten opzichte van de oorspronkelijke ramingen.

Dit gegeven is voor het college van dijkgraaf en heemraden (hierna: het college) aanleiding geweest om op 19 mei 2026 te spreken over de verschillende handelingsperspectieven die nu voor het realiseren van deze opgave in de Waterketen voor liggen. Met deze informatiebrief wordt u geïnformeerd over de keuze die is gemaakt om binnen de kaders van de Meerjarenstrategie toekomstvast te vernieuwen en tegelijk bestuurlijk regie te houden op doelmatige realisatie van vernieuwingen van de zuiveringen op Goeree-Overflakkee en in Spijkenisse.

Voorgeschiedenis

Het doel van het project ALM Goeree-Overflakkee en Spijkenisse (ALMGOS) is om de rwzi's Oude-Tonge (15.600 i.e.), Den Bommel (3.673 i.e.), Ooltgensplaat (3.083 i.e.), Goedereede (42.000 i.e.), Middelharnis (48.000 i.e.) en Spijkenisse (102.000 i.e.) zodanig te verbeteren dat ze (kunnen blijven) voldoen aan wet- en regelgeving. De levensduur wordt verlengd waarbij de prestaties worden gewaarborgd en waar nodig verbeterd en verduurzaamd. Hiertoe zijn in januari 2018 en november 2019 de bestuurlijke kaders ALM-studies Zuiveren vastgesteld en geactualiseerd.

In september 2019 is de voorkeursvariant voor de zuiveringskringen vastgesteld waarna tussen 2020 en februari 2025 het voorbereidingskrediet en het uitvoeringskrediet stapsgewijs is geactualiseerd, verhoogd en vrijgemaakt.

Het project ALMGOS is opgedeeld in 3 percelen

- Perceel 1: rwzi's Oude-Tonge, Den Bommel en Ooltgensplaat
- Perceel 2: rwzi's Middelharnis en Goedereede
- Perceel 3: rwzi Spijkenisse (opdracht reeds verstrekt)

Externe marktomstandigheden

Op 8 april bent u in de VV bij het punt mededelingen door de heemraad Waterketen mondeling geïnformeerd over genoemde kostenstijging en dat deze mede worden veroorzaakt door externe marktomstandigheden. Geopolitieke ontwikkelingen en verstoringen in internationale toeleveringsketens vergroten de onzekerheid in de markt. Sinds het opstellen van de ramingen is sprake van aanhoudende prijsstijgingen in de bouwsector, waaronder hogere kosten voor materialen, energie en transport. Daarnaast leidt schaarste op de arbeidsmarkt tot stijgende personeelskosten bij aannemers en toeleveranciers. Aannemers zijn hierdoor terughoudender in het afgeven van vaste prijsaanbiddingen en verwerken hogere risicomarges in hun inschrijvingen. Ook hanteren toeleveranciers van de aannemers steeds kortere gestanddoeningstermijnen (variërend van enkele dagen tot weken), waardoor prijzen minder lang vaststaan en het risico op tussentijdse prijsstijgingen toeneemt.

Capaciteitsbeslag

Naast directe externe marktomstandigheden zijn er ook andere factoren die een rol spelen. Het ontwerp-proces is intensiever gebleken en langer dan voorzien, o.a. door de vele ontwikkelingen op technische automatisering, de eisen rondom cybersecurity en ontwikkeling van interne standaarden.

Waardoor aanvullende afstemming, detaillering en optimalisaties noodzakelijk waren. Dit heeft geleid tot een hogere inzet van capaciteit en daarmee tot stijgende engineeringskosten. Daarnaast is sprake van een langere doorlooptijd van de realisatiefase. Ingenieursbureaus die de ontwerpen hebben gemaakt zijn uitgegaan van een kortere uitvoeringsduur waarbij veel werkzaamheden parallel konden worden uitgevoerd, maar dit blijkt in de praktijk niet altijd haalbaar te zijn. Deze langere doorlooptijd werkt kostenverhogend, onder andere door een langer lopende personeelsinzet.

Krediet

ALMGOS bevindt zich momenteel in verschillende fasen van voorbereiding en uitvoering. Daarbij is eerder gemotiveerd gekozen voor een twee-fasenaanpak (bouwteam-aanpak). Hierbij zijn drie ingenieursbureaucombinaties betrokken in de ontwerpfase en drie aannemers sinds de definitieve ontwerpfase (DO). Van de drie percelen bevinden zich momenteel twee in de prijsvormingsfase en één perceel (perceel 3) in de realisatiefase.

In februari 2025 is voor ALMGOS een uitvoeringskrediet vrijgemaakt. Dit is verdeeld over de percelen en per zuivering. Bij dit VV besluit van 4 februari 2025 is de bevoegdheid tot bijstellen van krediet tussen deelprojecten door de VV gedelegeerd aan het college. In dat kader is parallel aan de aangeboden alternatieven om tot realisatie te komen een tweede voorstel aan het college voorgelegd dat de projectorganisatie in staat stelt het krediet per zuivering tussentijds bij te stellen zodat, volgens planning, twee zuiveringen met het hoogste risicoprofiel binnen perceel 1 in Q2 2026 in opdracht kunnen worden gegeven en de voortgang van de uitvoeringsfase van deze zuiveringen gewaarborgd kan blijven. Op 19 mei jl. heeft het college om tijdszake en alleen voor 2026 besloten dit besluit inclusief opdracht tot terugrapportage door te delegeren aan de organisatie zodat de opdracht voor deze twee zuiveringen met beschikbaar krediet binnen de termijn kan worden gegend.

Gewogen alternatieven

Naar aanleiding van de hogere projectkosten en de gevolgen voor de planning zijn verschillende scenario's uitgewerkt. Het college heeft deze ook 19 mei aan de hand van vier alternatieven gewogen.

Voor het realiseren van de opgave ALMGOS zijn 4 mogelijke alternatieven bekeken, besproken en door het college gewogen:

- A. Krediet verhogen;
- B. Krediet niet verhogen en opdrachtverlening perceel 2 stoppen;
- C. Deel van krediet verlenen;
- D. Krediet niet verhogen en integrale scope aanpassen.

In **alternatief A** wordt het krediet ALMGOS verhoogd. Alle percelen/ zuiveringen kunnen volgens de bestuurlijke kaders van de VV met een verhoogd krediet van € 53,8 miljoen in opdracht worden gegeven met prioriteit op perceel 1. Waarbij perceel 2 kort wordt getemporeerd totdat aanvullend krediet beschikbaar is gesteld en eind 2026 weer wordt opgestart. Dit alternatief combineert de door de VV vastgestelde opgave, de urgentie en uitgangspunten van de Meerjarenstrategie. Op deze grondslag is dit alternatief als voorkeursalternatief voorgelegd aan het college.

In het **alternatief B** wordt het krediet niet verhoogd en wordt de opdrachtverlening van perceel 2 aan de huidige aanbieder contractueel gestopt. De zuiveringen binnen perceel 2 zullen op basis van de prioritering dan niet binnen de huidige programmatische aanpak worden gecontracteerd en worden uitgevoerd.

Perceel 2 is qua opgave het meest beperkt in omvang alsook het laagst in urgentie. De te renoveren installatie-onderdelen zouden via een alternatieve aanpak (markt)technisch anders gesegmenteerd en gecontracteerd kunnen worden. Waarbij met de daadwerkelijke uitvoering (en uitgaven) voor perceel 2 ook nog geschoven kan worden in de tijd.

Voordeel van dit alternatief is dat de interne personele capaciteit meer verspreid wordt wat verlichting geeft in de werkdruk. Hiermee verbeteren de beheersing en verminderen de risico's.

Voordeel van dit alternatief (t.o.v. C) is verder dat perceel 1 financieel gezien hoe dan ook doorgang kan vinden omdat dit past binnen het huidige totaal krediet. De rwzi's binnen perceel 1 (Oude-Tonge, Den Bommel en Ooltgensplaat) mogen namelijk niet stagneren vanuit borging van zuiveringsprestaties en bedrijfszekerheid.

Het uitstellen van perceel 2 kan enerzijds leiden tot hogere (her)opstartkosten en verlies van opgebouwde samenwerking en kennis, zowel intern als bij marktpartijen. Daarnaast bestaat het risico dat marktpartijen afzien van inschrijving op een nieuwe aanbesteding. Anderzijds kan een aangepaste segmentering en marktbenadering mogelijk leiden tot lagere uitvoeringskosten. Aanvullend ontstaat hiermee een mogelijkheid om uit te zoeken of, door deze investering te verschuiven in tijd, financiële ruimte is te creëren voor andere programmeringsvraagstukken. Wel geldt de aantekening dat in dit scenario B op termijn aanvullend krediet nodig zal zijn voor beide zuiveringen die dan nu nog niet in opdracht worden gegeven.

Het **alternatief C** houdt in dat voldoende krediet wordt vrijgegeven om één van de twee zuiveringen binnen perceel 2 (Middelharnis of Goedereede) in opdracht te geven. Dit alternatief is financieel nog niet volledig uitgewerkt, maar vraagt naar verwachting circa € 20 miljoen extra. Hetgeen € 30 miljoen minder aanvullend krediet vraagt dan de € 53,8 miljoen die extra voorzien wordt in scenario A. Aangetekend moet worden dat in dit scenario C op termijn alsnog ook krediet zal moeten worden verleend voor de zuivering die dan nu nog niet in opdracht wordt gegeven.

Voordeel van dit alternatief is dat binnen perceel 2 één zuivering gerealiseerd kan worden, waardoor bestaande kennis, ervaring en samenwerking met marktpartijen behouden blijft. Net als bij scenario A blijft temporisering echter noodzakelijk, waardoor het bouwteam voor perceel 2 met een beperktere scope wordt aangehouden.

Dit scenario is minder doelmatig dan scenario A en B en brengt het risico met zich mee dat er contractuele complicaties kunnen ontstaan, doordat de contractwaarde wordt verlaagd, wat mogelijk een nadelige invloed heeft op zowel de samenwerking als de prijsvorming. Aangezien het ontwerp en de renovatiewerkzaamheden voor beide zuiveringen grotendeels overeenkomen, neemt de benodigde inspanning niet evenredig af.

Doordat werkzaamheden en inzet van middelen gedeeltelijk niet gecombineerd kunnen worden uitgevoerd, is de aanvullende inspanning relatief groter ten opzichte van het uitvoeren van twee zuiveringen. Omdat de urgentie van beide zuiveringen nagenoeg gelijk is, dient op een later moment te worden bepaald welke van de twee zuiveringen zal worden gerealiseerd.

Het vierde **alternatief D** is om op alle percelen (alsnog) de scope te beperken. De ontwerpen en geplande activiteiten op de zuiveringen zijn reeds sober en doelmatig ontworpen. Er kunnen geen grote scope wijzigingen worden door gevoerd. Dit alternatief levert daarom niet voldoende op. Om die reden is dit alternatief in dit specifieke geval niet verder uitgewerkt.

Afwegingen college

Het college heeft het voorkeursalternatief besproken en afgezet tegen de drie andere alternatieven. Daarbij is – met waardering voor en erkenning van de afwegingen die hebben geleid tot het voorstel voor alternatief A – gekozen voor alternatief B om de door uw VV vastgestelde opgave te realiseren. Het college kiest er voor niet nu een extra kredietvoorstel ter waarde van € 53,8 miljoen aan u voor te leggen. Voor nu betekent dit besluit dat perceel 2 niet gegund wordt op basis van de binnengekomen marktaanbiedingen voor de zuiveringen in dit perceel. Dit betekent dat het proces van opdrachtverlening contractueel wordt gestopt. Er is voor gekozen eerst nog een aantal mogelijkheden nader uit te laten zoeken. Hierdoor zal een aangepast voorstel aan uw VV worden voorgelegd. Naar verwachting in de september/ oktober cyclus van 2026.

Hierbij is afgewogen dat het wenselijk is om bestuurlijk stuur te houden op doelmatige realisatie en projectbeheersing, recht te doen aan onze Meerjarenstrategie en gebruik te maken van de opgedane inzichten die het werken met een bouwteam-aanpak in twee fasen hebben opgeleverd. Het college hecht er aan – met de bevindingen in het AT Osborne onderzoek in het achterhoofd – de nu ontstane situatie te benutten en aandacht te besteden aan het opbouwen van inzicht, kennis, ervaring en deskundigheid per deelproject. Zodat de projectorganisatie de ervaringen dan kan meenemen naar volgende projecten. Daarbij staan het doel en de scope van de opgave ALMGOS onverminderd overeind: duurzame verbetering en levensduurverlenging van de bestaande zuiveringen op Goeree-Overflakkee en in Spijkenisse.

Om die reden en omwille van de voortgang heeft het college besloten tot een - vooralsnog - budget neutrale bijstelling van de kredieten tussen de deelprojecten van investering 7304100204 GOVP_ALM Goeree Overflakkee-Spijkenisse realisatie. En is ingestemd met het verlenen van ambtelijk mandaat

gedurende het jaar 2026 voor heterschikken van budgetten tussen de deelprojecten binnen het vastgestelde projectkrediet van investering 7304100204 GOVP_ALM Goeree Overflakkee-Spijkenisse realisatie, met periodieke terugkoppeling aan het college over de doorgevoerde mutaties. Bij dit besluit heeft het college aanvullend besloten om perceel 1 alvast in opdracht te geven opdat na de zomer direct gestart kan worden met eerste werkzaamheden.

Risicoprofiel

De zuiveringen in perceel 1 kennen het hoogste risicoprofiel. De technisch toestand is zeer slecht waarbij installatie-onderdelen letterlijk aan het wegzakken zijn. Daarnaast zijn deze rwzi's vol- of overbelast en in het verleden niet ontworpen voor stikstof- en fosfaatverwijdering. Dit vergt in de procesvoering relatief veel inzet met veel uitdagingen en daarbij een hogere kans op overschrijding van de lozingsseisen wat in het recente verleden ook heeft plaatsgevonden.

Wijziging bestuurlijke einddatum

De bestuurlijke einddatum stond voor alle zuiveringen op maart 2028. Deze bestuurlijke einddata zijn eerder vastgesteld met het programmaplan uit 2021.

De ontwerp- en prijsvormingsfase hebben aanzienlijk meer tijd en inzet gevraagd en ook de uitvoeringsduur zal langer zijn dan vooraf was ingeschat. Om een realistische planning aan te houden, rekening houdend met de faseringsplanningen van de aannemers, is het nodig de bestuurlijke einddatum voor alle percelen te verschuiven naar eind 2029.

Hiermee ontstaat er weer een risicobuffer in de uitvoeringsplanning die nodig is als gevolg van de complexiteit van het werk. Voor perceel 2 (zuiveringen Middelharnis en Goedereede) zal - gegeven het besluit om niet nu al tot opdrachtverstrekking over te gaan - bezien worden of een (nog) latere bestuurlijke einddatum nodig is om tot een kostenefficiënte realisatie te komen. Besluitvorming over de aanpassingen van de bestuurlijke einddatum is aan de VV en zal u - zo nodig - worden voorgelegd via het hiervoor aangehaalde voorstel.

Toerekening capaciteit

Voor de uitvoering van dit project is meerjarige beschikbaarheid van specialistische capaciteit noodzakelijk. In de projectramingen wordt daarom rekening gehouden met de benodigde capaciteitskosten als integraal onderdeel van het project en het investeringsvoorstel.

Binnen WSHD worden capaciteitskosten primair via de exploitatie verantwoord, zodat inzicht behouden blijft in de ingezette inhuur. Voor projecten worden deze kosten doorbelast aan het betreffende project, zodat de benodigde inzet gedurende de uitvoering financieel is geborgd.

Dit project behoort tot de omvangrijkste projecten binnen onze organisatie en vraagt een substantiële inzet van capaciteit en middelen. Dit geldt ook voor specialistische inhuur. Om die reden wordt een deel van de capaciteitskosten bij de drie grootste projecten in de waterketen: Sluisjesdijk, ALMGOS en Slibvergisting Dordrecht niet ten laste van het exploitatiebudget genomen maar direct ten laste gebracht van het krediet.

Na realisatie van het project worden de volledige projectlasten, inclusief uren, via de kapitaallasten verwerkt gedurende de afschrijvingstermijn.

Samenvatting

Het college heeft besloten de VV geen extra krediet te vragen om in één keer over te kunnen gaan tot opdrachtverlening van de vernieuwing van de zuiveringen in perceel 1 en perceel 2 van ALMGOS. Aanleiding zijn externe marktontwikkelingen en projectbeheersing. Gekozen is voor een tussenstap waarbij het doel: de levensduurverlenging en duurzame verbetering van de zes zuiveringen in de ALMGOS wel een stap dichterbij is gekomen met het besluit tot opdrachtverlening van de aanpak van de rwzi's Oude-Tonge, Den Bommel en Ooltgensplaat (perceel 1). Nadat eerder al is besloten over te gaan tot opdrachtverlening voor de aanpak van de rwzi Spijkenisse (perceel 3). Over de aanpak van de rwzi's Middelharnis en Goedereede (perceel 2) is aanvullende besluitvorming nodig die nu wordt voorzien in het derde/vierde kwartaal van 2026 rekening houdend met de benodigde voorbereidingstermijnen. Dan zal er meer bekend zijn over de verwachte omvang van het benodigde aanvullend krediet. Zeker is dat aanvullend krediet benodigd zal zijn om tot vernieuwing van deze twee zuiveringen te komen én de door de VV vastgestelde scope van ALMGOS te realiseren.

Eventuele vragen naar aanleiding van deze informatiebrief kunt u e-mailen naar vyhollandsedelta@wshd.nl. Vragen en antwoorden worden opgenomen in het Overzicht schriftelijke vragen/antwoorden.